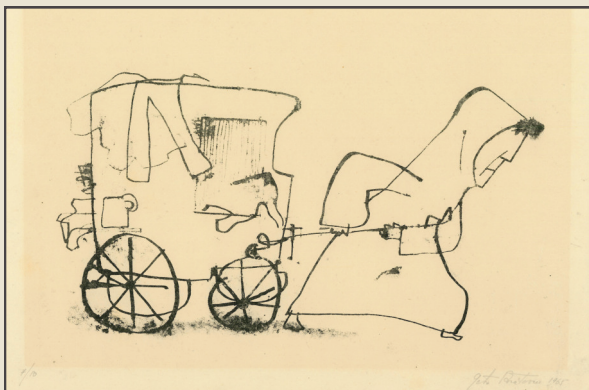

Un contrapunct esențial în cadrul expoziției îl constituie ilustrațiile realizate de Geta Brătescu pentru "Mutter Courage". Prin liniile sale simple, spațiile goale și gesturile esențiale, Brătescu completează personajul dramaturgiei lui Brecht, îi oferă o dimensiune vizuală contemplativă, care subliniază tensiunea dintre pierdere și protecție. Artista, recunoscută prin participări la Bienala de la Veneția, expoziții la Centre Pompidou și MOMA, și premiată pentru contribuțiile sale la arta contemporană, exemplifică libertatea creativă totală, reușind să interpreteze tema clasică, fără a-i diminua mesajul.

Expoziția propune o lectură critică a corpului feminin în perioada comunistă, recuperând istoria unei experiențe corporale marcate de control, epuizare și rezistență tăcută. Între corpul idealizat al propagandei și corpul real, supus muncii și constrângerii, se desfășoară o istorie a instrumentalizării imaginii. Dincolo de mitul super-femeii, aceste lucrări vorbesc despre o luptă continuă pentru identitate și supraviețuire, despre corpul transformat în simbol și despre viața care, în pofida tuturor constrângerilor, a continuat să fie trăită.

Muzeul de Artă Constanța a dobândit o existență instituțională în anul 1961, însă, în pofida acestei istorii relativ recente, s-a impus rapid ca unul dintre cele mai importante repere culturale naționale. Printr-o politică coerentă de achiziții și prin asumarea constantă a misiunii sale de conservare, cercetare și valorificare a artei moderne și contemporane, muzeul deține un patrimoniu semnificativ, capabil să reprezinte astăzi o imagine a artei românești de secol XIX - XX. Un rol esențial în configurarea acestui patrimoniu l-a avut fondul de grafică, dezvoltat în mod susținut mai ales în perioada 1962–1989. În cazul lucrărilor realizate în tiraj mare, cum sunt cele din selecția expoziției, muzeului îi revenea, conform unei dispoziții interne a Ministerului Culturii de la acea vreme, exemplarul cu numărul 7 din fiecare ediție achiziționată în mai multe exemplare. Această practică administrativă a condus la formarea unei colecții substanțiale, care reflectă fidel temele și mecanismele ideologice ale artei grafice din această perioadă.

www.muzeuldeartaconstanta.ro

Corpul feminin între mit și rezistență în grafica românească din perioada comunistă

CURATOARE: LELIA RUS-PÎRVAN
MANAGER MUZEUL DE ARTĂ CONSTANȚA

25 FEBRUARIE –
31 MARTIE 2026

Expoziția investighează una dintre temele recurente și profund problematice ale epocii comuniste: reprezentarea corpului feminin. În universul vizual al comunismului, corpul feminin ocupă un loc central, dar profund ambiguu. Femeia este reprezentată ca simbol al progresului, al forței productive și al viitorului socialist, fiind însă, în același timp, redusă la o funcție ideologică. În arta românească se construiește astfel sistematic mitul „super-femeii”: o figură înfatică, mereu tânără și zâmbitoare, capabilă să muncească fără efort, să susțină economia și să asigure continuitatea biologică a statului.

În afișe și lucrări grafice din perioada 1958–1965, femeia apare integrată perfect în peisajul industrial și agricol, alături de fabrici, utilaje sau câmpuri cultivate. Femeitatea este redefinită în termenii eficienței, disciplinei și sacrificiului, pierzând orice legătură cu intimitatea sau vulnerabilitatea. În spatele acestei imagini idealizate se află însă o realitate dureroasă: femeile reale suportau o dublă povară, fiind simultan muncitoare și mame, cetățeni model și piloni ai familiei. Emanciparea promisă de discursul oficial se transforma, în practică, într-o formă de control suplimentar asupra corpului și vieții personale.

Selecția de lucrări din expoziție conturează o tipologie recurentă a femeii-muncitoare, prezentă în scene de muncă agricolă și industrială. În lucrări precum "Muncitoarele" de Emilia Dumitrescu, "Seceriș" și "În zori la lucru" de Iulian Olariu, corpul feminin este surprins în plină acțiune, integrat într-un ritm al producției care pare naturalizat. Gesturile sunt ferme, repetabile, aproape mecanice, iar individualitatea este dizolvată în rol. Asistăm la o adevărată coregrafie a muncii, în care corpul devine instrument, iar subiectul este absorbit de funcție. Aceeași logică este vizibilă în lucrări precum "Colectivistele" de Lucia Cosmescu sau "Femei la sapă" de Dimitrie Nicolaide, unde activitatea agricolă capătă o dimensiune moralizatoare. Disciplina și sacrificiul sunt ridicate la rang de virtute, iar munca devine un act aproape eroic.

Mitul super-femeii comuniste se consolidează prin cumularea de roluri: femeia nu este doar muncitoare, ci și specialistă a progresului socialist, așa cum apare în "Laboranta" Anei Iliuș. Accesul la spațiul public și profesional este prezentat ca semn al emancipării, dar această emancipare este condiționată de acceptarea unui model unic de femeinitate: productiv, obedient și permanent optimist. Suferința este complet exclusă din reprezentarea corpului feminin. Femeia comunistă nu obosește și nu plânge; ea muncește neîntreput.

Lucrările dedicate muncii industriale precum "Filatoare", "Natașa țesătoare de plase", "Dulapul cu bobine", "Relonul", sunt esențiale pentru înțelegerea mecanizării simbolice a corpului feminin. Firul, bobina sau materialul sintetic devin extensii ale corpului, iar corpul, la rândul său, devine parte a aparatului (re)productiv. Excesul de ordine, claritatea compozițională și monumentalitatea figurilor trădează artificialitatea construcției ideologice. În repetiția temelor precum "Altoiul puieților", "Culesul merelor" sau "Cules de rod" se instalează monotonia și constrângerea, iar acolo unde propaganda încearcă să fixeze un ideal, apare, paradoxal, o fisură.

